

Wetenschappelijke Instelling van de
Vlaamse Gemeenschap

Instituut voor Bosbouw
en Wildbeheer

IZ (VZW)
VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE
FLANDERS MARINE INSTITUTE
Oostende - Belgium

74462

Visbestanden op het kanaal van Ieper naar de IJzer (2002).

Gerlinde Van Thuyne⁽¹⁾
Sven Vrielynck⁽²⁾

¹ Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
Duboislaan 14
B-1560 Hoeilaart-Groenendaal

² Provinciale Visserijcommissie West-Vlaanderen
Burg 2B
8000 Brugge

INHOUD

1. Inleiding	2
2. Situering	2
3. Materiaal en methode	2
4. Resultaten	3
4.1 Biotoopbeschrijving en Fysisch en chemisch onderzoek	3
4.2 Resultaten en visbestandopnames	3
5. Bespreking	7
6. Evolutie van de visstand	8
7. Bepotingen	9
8. Gebruikte afkortingen en wetenschappelijke benamingen van de aangetroffen vissoorten	10
9. Referenties	10
Kaartje	11

1. Inleiding

Het IBW voerde op **9, 11 en 12-09-2002 en 22-10-2002**, visbestandbemonsteringen uit op het Kanaal Ieper-IJzer (West-Vlaanderen).

2. Situering

Het Kanaal van Ieper naar de IJzer loopt van Ieper naar Lo-Reninge alwaar het kanaal aansluit op de IJzer. Het kanaal is 15 km lang.

Tabel 1 geeft een omschrijving van de staalnameplaatsen, hun situering is geïllustreerd op de figuur achteraan.

Tabel 1: Situering van de staalnameplaatsen.

Nr	Lambertcoördinaten X-Y	Waterloop	Gemeente + beschrijving
18030050	45396-173275	Kanaal van Ieper naar IJzer	Ieper, zwaaiком Watermolenberg
18030100	44903-174360	Kanaal van Ieper naar IJzer	Ieper, aan de brug naar het industriepark
18030150	44224-177100	Kanaal van Ieper naar IJzer	Ieper, aan de Boczingebrug
18030200	42712-180070	Kanaal van Ieper naar IJzer	Ieper, aan de Steenstratebrug
18030250	41745-183561	Kanaal van Ieper naar IJzer	Lo-Reninge, aan Hbg Brouwerijtje
18030300	40866-185449	Kanaal van Ieper naar IJzer	Lo-Reninge, aan Km 14
18030350	40267-186729	Kanaal van Ieper naar IJzer	Lo-Reninge, aan de monding in de IJzer

3. Materiaal en methode

De visbestandopnames op het kanaal van Ieper naar de IJzer werden uitgevoerd door middel van elektrovisserij en fuikvisserij.

Van op de boot werden verschillende oeverstroken van 500 m elektrisch afgevist (250 m links en 250 m rechts, tenzij anders vermeld in Tabel 2). De gebruikte toestellen waren van het type Deka 7000.

Voor de fuikvisserij werden schietfuiken met volgende afmetingen aangewend: hoogte eerste hoepel, 1 m; fuiklengte 6.4 m en een tussenvleugel van 9.6 m. Voor een nauwkeurige beschrijving van de afmetingen van de fuiken wordt verwezen naar Van Thuyne (1996).

In Tabel 2 zijn de specificaties van de uitgevoerde afvissingen weergegeven

Tabel 2: Specificaties van de uitgevoerde afvissingen.

Nr	Datum	Beviste afstand	Bevissingsmethode
18030050	09-09-02 in 09-09-02 uit 11-09-02	250 m LO en 250 m RO 2 dagen	Elektrovisserij van op de boot 2 schietfuiken
18030100	09-09-02 in 09-09-02 uit 11-09-02	250 m LO en 250 m RO 2 dagen	Elektrovisserij van op de boot 1 schietfuik
18030150	09-09-02 in 09-09-02 uit 11-09-02	250 m LO en 250 m RO 2 dagen	Elektrovisserij van op de boot 2 schietfuiken
18030200	12-09-02	250 m LO en 250 m RO	Elektrovisserij van op de boot
18030250	12-09-02 in 09-09-02 uit 11-09-02	250 m LO en 250 m RO 2 dagen	Elektrovisserij van op de boot 2 schietfuiken
18030300	22-10-02	250 m LO en 250 m RO	Elektrovisserij van op de boot
18030350	22-10-02 in 09-09-02 uit 11-09-02	250 m LO en 250 m RO 2 dagen	Elektrovisserij van op de boot 2 schietfuiken

Op de verschillende staalnameplaatsen werden enkele fysische en chemische metingen uitgevoerd. Zo werden de pH, het zuurstofgehalte (O₂), de temperatuur (T) en de conductiviteit (Cond) gemeten (zie 4. resultaten).

4. Resultaten

4.1 Biotoopbeschrijving en fysisch en chemisch onderzoek

Tabel 3: Fysische en chemische metingen (pH, zuurstofconcentratie (O₂ in mg/l), conductiviteit (cond in µs/cm), en temperatuur (T in °C) en biotoopbeschrijving op het moment van de visbestandsopname.

Nr	pH	O ₂ (mg/l)	T (°C)	Cond (µS/cm)	Biotoopbeschrijving
18030050	7.57	7.08	17.3	430	Op de LO bevindt zich tussen de breukstenen riet en andere planten, op de RO zijn het betonnen damwanden en is het ongeveer 2 m diep.
18030100	7.57	7.08	17.3	430	Op de LO bevindt zich een mooie rietkraag, de RO is steil en bestaat uit betonnen damwanden.
18030150	7.40	7.07	17.1	620	Op de dag van de plaatsing van de fuiken en het elektrisch vissen, passeerde er een mestlozing. Zowel de LO als de RO zijn steil en bestaan uit breuksteen waartussen riet en anderen planten groeien.
18030200	7.54	3.70	16.7	650	De RO bestaat uit betonnen damwanden, de LO uit breuksteen waar planten tussen groeien. Beide oevers zijn matig steil.
18030250	7.88	5.93	16.8	765	De RO is steil en bestaat uit betonnen damwanden. De LO bestaat uit breuksteen waar er riet, waterplanten e.d. voorkomen.
18030300	7.70	3.82	10.9	1131	Beide oevers zijn steil en bestaan uit breuksteen waartussen planten groeien.
18030350	7.86	4.29	10.5	1058	De helling van beide oevers is flauw en bestaan uit breuksteen waartussen riet, waterplanten e.a. voorkomen.

4.2 Resultaten van de visbestandsopnames

Tabel 4: Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten (N) op de verschillende staalnamepunten (met X gevangen door zowel elektrovisserij als fuikvisserij, * enkel met elektrovisserij, + enkel met fuikvisserij)

Nr	paling	brasem	alver	kolblei	giebel	kroeskarper	karper	riviergrondel	blauwbandgrondel	winde	bittervoorn	blankvoorn	rietvoorn	zeelt	snoek	driedoornige stekeelbaars	pos	baars	snoekbaars	graskarper	N
18030050	X	X		+	+			*			+	X	*	+	*		X	X	+		13
18030100	+	X		X	+	*	X			*		X	*	+			X	X	+		13
18030150	X	+		*	+		+		+			X		+			X	+	+		11
18030200	X	X	X	X	X			X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X		16
18030250	X	X		X	X			X		+		X	X				X	X	X	*	12
18030300	X	X		X	X		X	X		X	X	X	X	X				X	X		13
18030350	X	X		X	X	*	+	*		+		X	X	*	*	*	+	X	+		16

Tabel 5 : Morfometrische specificaties van de gemeten en gewogen vissoorten per staalnameplaats en methode (G.L. gemiddelde totale lengte in cm, G.G. gemiddeld gewicht in g; N_L aantal gemeten individuen, N_G aantal gewogen individuen)

Plaats	paling		brasem		alver		kolblei		giebel		kroeskarper		karper		riviergrondel		blauwbandgrondel		winde	
	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G
18030050 elektrisch	26.7 19.5-33.9 3	32.6 11.5-57.7 3	9.2 8.9-9.5 2	7.2 6.4-8.0 2											14.1 1	26.3 1				
18030050 fuiken	43.4 23.8-71.0 72	158.3 22.4-726.5 72	17.8 7.0-40.7 29	150.5 2.5-726.2 29			18.4 17.6-20.3 5	80.1 65.5-118.0 5	34.1 32.4-37.4 3	803.5 665.9-1059.7 3										
18030100 elektrisch			4.7 3.9-5.6 19	1.0 0.4-1.7 19			6.8 4.2-20.4 8	15.4 0.7-114.8 8			27.9 27.2-28.5 2	452.1 424.6-479.5 2	30.0 1	539.8 1					5.1 4.7-5.5 2	1.4 1.0-1.7 2
18030100 fuiken	36.9 26.2-59.5 25	104.5 38.7-373.5 25	10.9 5.9-32.0 53	40.1 1.3-472.8 53			15.8 7.3-20.3 15	52.2 3.7-117.5 15	28.3 21.3-33.0 5	462.2 131.8-712.2 5			27.8 1	416.2 1						
18030150 elektrisch	24.3 16.5-40.1 5	34 6-108.8 5					17.5 17.5-17.5 1	70.1 70.1-70.1 1												
18030150 fuiken	39.0 21.7-75.7 100	127.1 18.4-786.9 100	14.5 6.0-45.6 101	104.1 0.9-955.7 101					24.0 16.4-36.4 9	236.0 86.1-523.8 9			29.1 1	396.7 1			7.8 1	7.7 1		
18030200 elektrisch	31.4 16.9-47.0 66	68.7 10.3-238.7 66	12.9 4.8-51.0 31	196.8 1.0-1490.0 31	4.3 3.7-4.9 3	1.0 0.7-1.2 3	6.8 4.1-35.3 88	13.1 0.4-514.2 88	31.2 27.2-33.2 3	609.5 396.4-741.2 3				5.9 5.0-7.6 8	2.4 0.8-4.8 8	3.4 1	0.1 1			
18030250 elektrisch	29.7 16.8-59.0 30	59.73 2.2-404.8 30	23.7 4.2-52.5 35	603.8 0.2-1900.0 35			13.5 5.1-30.2 41	80.3 0.6-375.7 41	38.3 38-38.5 2	1129.4 1066.9-1191.9 2				6.9 6.5-7.3 2	2.9 2.2-3.6 2					
18030250 fuiken	37.0 24.5-68.0 102	120.6 23.6-638.4 102	9.6 5.3-53.3 102	70.5 1.3-1764.3 102			20.3 10.1-33.6 16	127.0 12.7-333.6 16	27.1 9.0-37.0 3	650.3 11.4-973.8 3				12.2 1	15.8 1			27.0 24.5-33.0 5	243.2 155.9-455.9 5	
18030300 elektrisch	28.1 20.0-35.1 14	42.9 11.3-93.8 14	6.6 5.2-12.0 18	3.1 1.1-16.9 18			12.0 1	18.1 1	26.3 9.5-38.3 5	699.3 13.7-1304.3 5			23.6 1	234.5 1	9.0 4.9-13.0 2	9.9 0.9-18.8 2			34.6 1	533.2 1
18030350 elektrisch	30.5 23.5-44.9 18	58.8 20.7-155.2 18	8.1 5.3-43.0 27	33.6 1.5-834.5 27			13.8 1	33.0 1	10.9 10.2-11.6 2	22.7 17.7-27.7 2	56.8 1	3946.5 1			7.3 5.3-11.6 5	4.6 1.3-14.5 5				
18030350 fuiken	38.1 24.9-82.0 47	153.4 37.0-1352.6 47	11.3 6.9-44.0 99	39.8 1.4-981.5 99			20.5 10.5-114.4 26	73.3 6.2-391.2 26	11.3 7.6-19.4 19	32.2 7.1-132.7 19			15.4 1	60.5 1					22.3 1	140.6 1

Plaats	bittervoorn		blankvoorn		rietvoorn		zeelt		snoek		3D stekelbaars		pos		baars		snoekbaars		graskarper	
	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G	G.L. min-max N _L	G.G. min-max N _G
18030050 elektrisch			10.7 4.3-18.0 179	20.6 0.5-69.9 179	17.8 1	73.4 1			28.7 26.9-30.5 2	168.6 120.5-216.6 2			5.6 5.3-5.8 3	2.1 1.6-2.6 3	10.9 7.8-17.2 43	18.8 5.8-69.1 43				
18030050 fuiken	33.9 1	469.9 1	9.9 6.4-17.7 45	13.9 2.5-61.7 45			33.9 1	469.9 1					6.2 5.4-7.7 20	3.2 1.3-6.3 20	12.2 7.2-36.4 34	41.2 3.7-676.5 34	18.1 8.4-57.3 13	231.1 2.8-1743.4 13		
18030100 elektrisch			7.5 3.5-18.9 110	10.3 0.3-71.3 110	8.0 4.5-21.4 7	22.4 0.8-140.9 7							7.6 5.7-10 3	5.5 1.0-13.9 3	15.3 14.8-15.8 2	55.7 52.9-58.5 2				
18030100 fuiken	34.8 1	758.3 1	8.9 6.8-17.2 54	9.2 2.6-61.1 54			34.8 1	758.3 1					7.8 6.2-9.4 7	6.5 2.3-10.8 7	9.2 1	8.5 1	12 7.7-70.9 12	11.8 2.5-25.6 12		
18030150 elektrisch			8.4 3.3-18.6 15	16 0.7-83.3 15									6.3 5.8-7.0 3	3.9 3.8-4.0 3						
18030150 fuiken	35.0 27.8-357.9 7	662.8 357.9-837.2 7	11.6 6.7-21.0 100	22.4 2.0-121.5 100			35.0 27.8-357.9 7	662.8 357.9-837.2 7					9.2 7.3-11.1 4	10.1 4.4-14.8 4	10.5 7.5-13.1 9	15.7 5.6-25.8 9	14.3 9.8-17.4 3	23.8 6.2-36.7 3		
18030200 elektrisch	33.2 1	687.2 1	7.5 1.8-22.1 106	9.7 0.2-176.4 106	9.4 1	8.2 1	33.2 1	687.2 1	37.4 27.6-47.2 2	467.6 159.0-776.2 2	3.6 1	1.0 1	8.5 6.0-10.5 10	9.6 2.4-17 10	11.8 8.2-16.0 8	26.0 4.3-58.8 8	11.4 1	9.8 1		
18030250 elektrisch			7.3 4.5-25.4 114	9.0 0.9-250.9 114	18.0 18.0-18.0 1	92.6 92.6-92.6 1							9.5 7.9-11.9 4	12.4 6.4-22.4 4	12.1 7.5-17.6 19	28.5 5.2-75.2 19	42.8 9.2-79.0 8	1423.6 5.5-4400.0 8	90.0 1	8900.0 1
18030250 fuiken			9.4 5.5-23.6 35	17.2 1.2-155.9 35	12.8 10.3-20.2 5	36.6 11.1-124.1 5							9.7 7.1-13.4 27	13.4 4.5-34.1 27	13.3 7.6-33.5 11	64.2 6.0-493.8 11	15.6 9.8-61.0 19	116.6 6.4-1870.8 19		
18030300 elektrisch	47.6 47.6-47.6 1	1541.7 1541.7-1541.7 1	8.2 5.7-20.0 100	7.2 1.5-91.5 100	10.3 4.5-19.6 33	16.9 0.8-102.1 33	47.6 47.6-47.6 1	1541.7 1541.7-1541.7 1							12.5 5.6-19.1 105	27.9 5.2-85.6 105	14.5 1	18.8 1		
18030350 elektrisch			8.8 4.5-22.7 102	11.8 0.9-175.7 102	10.2 4.5-21.5 12	22.0 0.9-126.9 12	18.6 1	111.9 1	58.3 1	1473.8 1	5.5 1	1.1 1			12.3 8.0-21.6 80	28.7 5.5-154.1 80				
18030350 fuiken			12.2 7.0-23.3 38	33.6 3.8-181.2 38	11.5 1	20.4 1							9.5 6.4-13.0 75	13.7 4.5-29.9 75	14.6 8.0-25.0 6	59.6 6.6-198.0 6	15.7 10.6-42.3 44	39.6 6.5-569.7 44		

Tabel 6 : Effectieve vangst per soort en per staalnameplaats uitgedrukt in CPUE (elektrisch in G/100 m en N/100 m, fuiken in G/fuikdag en N/fuikdag G = gewicht in g en N = aantal).

Plaats		paling	brasem	alver	kolblei	giebel	kroeskarper	karper	riviergrondel	blauwbandgrondel	winde	bittervoorn	blankvoorn	rietvoorn	zeelt	snoek	driedoornige stekelbaars	pos	baars	snoekbaars	graskarper	Totaal
18030050	G/100 m	19.6	2.9		84.6				5.3			0.2	793.7	14.7		67.4		1.3	162.1			1151.8
elektrisch	N/100 m	0.6	0.4		1.4				0.2			0.2	54.6	0.2		0.4		0.6	8.6			67.2
18030050	G/fuik/dag	2849.0	1091.3		100.2	602.6							156.6		117.5			16.1	350.0	751.1		6034.4
fuiken	N/fuik/dag	18.0	7.3		1.3	0.8							11.3		0.3			5	8.5	3.3		55.8
18030100	G/100 m		3.9		24.6		180.8	108.0			0.5		226.8	31.3				3.3	22.3			601.5
elektrisch	N/100 m		3.8		1.6		0.4	0.2			0.4		22.0	1.4				0.6	0.4			30.8
18030100	G/fuik/dag	1306.6	1062.5		391.5	1155.6		208.1					249.1		379.2			22.8	4.3	70.9		4850.6
fuiken	N/fuik/dag	12.5	26.5		7.5	2.5		0.5					27.0		0.5			3.5	0.5	6.0		87
18030150	G/100 m	34.0			14.0								48.0					2.3				98.3
elektrisch	N/100 m	1.0			0.2								3.0					0.6				4.8
18030150	G/fuik/dag	3837.6	3764.3		327.5	531.0		99.2		1.9			1609.7		1159.9			10.1	35.3	17.9		11394.4
fuiken	N/fuik/dag	33.3	32.3		3.8	2.3		0.3		0.3			65.8		1.8			1.0	2.3	0.8		144.0
18030200	G/100 m	906.7	1220.4	0.6	229.9	365.7			3.8	0.02		2.6	927.8	1.6	137.4	187.0	0.2	19.2	41.5	2.0		4046.4
elektrisch	N/100 m	13.2	6.2	0.6	17.6	0.6			1.6	0.2		1.8	320.4	0.2	0.2	0.4	0.2	2	1.6	0.2		367
18030250	G/100 m	358.4	4226.3		658.8	451.8			1.2				274.9	18.5				9.9	108.4	2277.8	1.8	8387.8
elektrisch	N/100 m	6.0	7.0		8.2	0.4			0.4				50.6	0.2				0.8	3.8	1.6	0.2	79.2
18030250	G/fuik/dag	3197.6	5270.9		508.2	487.7			4.0		304.0		150.8	45.8				90.5	176.5	554.0		10790
fuiken	N/fuik/dag	27.0	171.8		4.0	0.8			0.3		1.3		8.8	1.3				6.8	2.8	4.8		229.7
18030300	G/100 m	120.2	11.1		3.6	699.3		46.9	3.94		106.6	1.2	549.9	111.9	308.3				586.5	3.8		2553.2
elektrisch	N/100 m	2.8	3.6		0.2	1.0		0.2	0.4		0.2	0.4	99	6.6	0.2				21.0	0.2		135.8
18030350	G/100 m	211.7	181.4		6.6	9.1	789.3		4.6				756.1	52.8	22.4	294.8	0.2		458.4			2787.4
elektrisch	N/100 m	3.6	5.4		0.2	0.4	0.2		1.0				64.2	2.4	0.2	0.2	0.2		16.0			94.0
18030350	G/fuik/dag	1802.1	4253.8		476.5	152.8		15.1			35.2		319.7	5.1				257.3	89.4	435.6		7842.6
fuiken	N/fuik/dag	11.8	280.3		6.5	4.8		0.3			0.3		9.5	0.3				18.8	1.5	11.0		345.1

Tabel 7: Overzichtstabel van de totale vangsten op het kanaal met per soort: de afgeviste aantallen (N), de aantalpercentages (N%), de afgeviste biomassa (G in g) en de gewichtspercentages (G%).

Soort	N	N%	G	G%
paling	521	7.35	57611	22.42
brasem	2133	30.10	87358.7	34.00
alver	3	0.04	2.9	<0.01
kolblei	222	3.13	11359.1	4.42
giebel	52	0.73	17036.9	6.63
kroeskarper	3	0.04	4850.6	1.89
karper	5	0.07	1647.7	0.64
riviergrondel	19	0.27	109.2	0.04
blauwbandgrondel	2	0.03	7.8	0.00
winde	9	0.13	1892.5	0.74
bittervoorn	12	0.17	19.7	0.01
blankvoorn	3476	49.05	27020.1	10.52
rietvoorn	61	0.86	1357.6	0.53
zeelt	12	0.17	8208.4	3.20
snoek	5	0.07	2746.1	1.07
driedoornige stekelbaars	2	0.03	2.1	<0.01
pos	146	2.06	1689.1	0.66
baars	310	4.37	9429.8	3.67
snoekbaars	92	1.30	15660.9	6.10
graskarper	1	0.01	8900	3.46

5. Bespreking

Het Kanaal van Ieper naar de IJzer werd in deze campagne op de 7 staalnameplaatsen bemonsterd met fuiken/elektrovissersrij of een combinatie van de twee. In totaal volgende 20 vissoorten gevangen: paling, brasem, alver, kolblei, gibel, kroeskarper, karper, riviergrondel, blauwbandgrondel, graskarper, bittervoorn, blankvoorn, rietvoorn, zeelt, snoek, driedoornige stekelbaars, pos, baars, snoekbaars en graskarper.

In totaal werden over de ganse lengte van het kanaal met de verschillende technieken 7086 vissen gevangen met een totaal gewicht van ongeveer 257 kg. Paling, brasem, kolblei, gibel, blankvoorn, baars en snoekbaars werden op alle staalnameplaats gevangen. Brasem is met een aantalspercentage van 30.1% van het totale aantalspercentage en een gewichtspercentage van 34.0% één van de dominante soorten op het kanaal. Qua aantallen is het vooral (met zijn aantalspercentage van 49%), blankvoorn die dominant is. Qua gewichtspercentage is, naast brasem, ook paling goed vertegenwoordigd (gewichtspercentage van 22.4%).

De aantalsverhouding voornachtigen/brasemachtigen bedraagt 1.5/1, de biomassaverhouding voornachtigen/brasemachtigen bedraagt 1/3.5. Gelet op deze verhoudingen kan men wel stellen dat de verbraseming op het kanaal is ingezet.

Op alle staalnameplaatsen is er een grote soortendiversiteit, ze varieert van 11 tot 16 met een gemiddelde soortendiversiteit van 13.4.

Wanneer we de CPUE waarden (Catch per Unit Effort) bekijken voor de elektrovissersrij zien we dat deze variëren tussen 98.3 en 8387.8 g/100m.

Op het traject Ieper-Watermolenberg en Boezingebrug zijn de CPUE waarden het laagst, maar in vergelijking met vroeger bemonsterde kanalen scoren deze waarden nog niet zo slecht. Op het traject Ieper, Steenstratebrug en Lo-Reninge aan de monding in de IJzer, zijn de CPUE waarden zeer hoog en in vergelijking met eerder bemonsterde kanalen behoren zij tot de hoogste aangetroffen waarden voor elektrovissersrij, ze wijzen dan ook op 'zeer grote vangsten'.

Wanneer we de CPUE waarden bekijken voor de fuikvangsten zien we dat deze schommelen tussen 4850.6 en 11394.4 g/fuikdag met een gemiddelde van 8182.4 g/fuikdag. In vergelijking met vroeger bemonsterde kanalen zijn deze zeer hoge waarden en wijzen ze op 'zeer grote vangsten'.

De zeer hoge CPUE waarden op de meeste plaatsen zowel voor de fuikvisserij als voor de elektrovisserij wijzen op zeer hoge visdensiteiten.

Van alver, kroeskarper, blauwbandgrondel, driedoornige stekelbaars en graskarper kon de aanwezigheid op het kanaal vastgesteld worden maar het gaat hier om een zeer beperkt aantal individuen (< 5 exemplaren over de ganse lengte van het kanaal).

Op het kanaal werden 20 vissoorten aangetroffen, wat voor een kanaal vrij veel is. Bij eerder bemonsterde kanalen varieerde de soortendiversiteit tussen 7 en 19 soorten met een gemiddelde van 15 soorten (= gemiddelde van 15 kanalen). Ook zijn de soortendiversiteiten per staalnameplaats groot. Toch hebben we te maken met een vrij eenzijdig visbestand. Brasem, blankvoorn en paling maken samen 67% van de totale gevangen biomassa uit, de overige 17 soorten maken samen 33% uit van de totale gevangen biomassa.

6. Evolutie van de visstand

Uit een studie naar historische visbestanden (periode +/- 1840-1940) (Vrielynck et al, 2002) blijkt dat praktisch alle waterlopen van het IJzerbekken werden gekenmerkt door de aanwezigheid van alver, baars, blankvoorn, brasem, karper, paling, snoek en zeelt. Daarnaast werden pos en rietvoorn in de meeste waterlopen gesignaleerd. De riviergrondel werd in het IJzerbekken gemeld in de IJzer zelf, het Lokanaal, het kanaal Plassendale-Nieuwpoort, in de Moerdijk en in de Bourgogne. Het is aannemelijk, gezien de gelijkaardige typologie, dat deze soort eveneens in de andere waterlopen voorkwam. Toch moeten we opmerken dat de riviergrondel nergens wordt vermeld in artikels over abundantie van de soorten, zodat het waarschijnlijk is dat de riviergrondel minder algemeen voorkwam. De alver verdient hier speciale aandacht omdat deze soort voorkwam in alle waterlopen van het IJzerbekken waar historische gegevens van konden worden verzameld. In een artikel van P&P uit 1927 weten we dat de alver zeer abundant was in het kanaal Ieper-IJzer: 125 kg/ha, waaruit we toch kunnen besluiten dat de alver zeer expliciet aanwezig was op dit kanaal en waarschijnlijk dus ook in het ganse IJzerbekken.

De forelbaars werd in het kanaal Ieper-IJzer, het Lokanaal en in de IJzer zelf geïntroduceerd. De vroegste referentie dateert van 1912: uitzetting op het Lokanaal ter hoogte van Steenkerkebrug (P&P 1912). Er zijn geen meldingen van vangsten, wat eerder wijst op een minder geslaagde introductie.

Een artikel uit het visserijtijdschrift *Pêche et Pisciculture* (1925) beschrijft de visstand in de Ieperlee. Het is onduidelijk of men hiermee de huidige Ieperlee (waterloop 1e categorie) of het kanaal Ieper-IJzer bedoelde, omdat de vissers dit kanaal tot op vandaag aanduiden met 'den Ieperlee'. In elk geval mondt de Ieperlee uit in het kanaal Ieper-IJzer.

In 1925 geeft men een schatting van de abundantie van verschillende sportvissoorten uitgedrukt in kg. De hierna volgende cijfers zijn uitgedrukt in kg/ha: baars: 16.3; blankvoorn: 40.8, brasem: 114.4, karper: 98, paling: 220.6, snoek: 81.7, zeelt 32.7. Dit is dus een totaal van 604 kg/ha. Een artikel van 1927 (P&P 1927) beschrijft een visredding die plaatsvond over een traject van 1 km. Men voerde hier een visstandonderzoek avant la lettre uit omdat alle vissen werden gewogen per soort en per lengteklasse. Dit is ongetwijfeld een unicum in de literatuur! De gegevens zijn bovendien uitermate interessant omwille van de abundantiegegevens van de alver, waarover verder in de literatuur geen gegevens werden gevonden. De volgende gegevens werden gepubliceerd en werden voor de eenvoud opgenomen in een tabel:

Tabel 8: Specifieke vishoeveelheden van verschillende lengteklassen geobserveerd tijdens een visredding op de Ieperlee in 1927 (P&P, 1927)

Soort	Aantal kg	Aantal kg/ha	Lengteklassen
Alver	100	125	15 kg 6-10 cm; 45 kg 10-15 cm; 40 kg 15-20 cm
Baars	75	94	20 kg 8-15 cm; 25 kg 20-25 cm; 30 kg 25-30 cm
Brasem	100	125	40 kg 10-20 cm; 30 kg 20-30 cm; 30 kg 30-40 cm
Karper	100	125	20 kg 8-15 cm; 30 kg 20-30 cm; 50 kg 30-45 cm
Rietvoorn	50	62	30 kg 8-10 cm; 20 kg 10-20 cm
Snoek	75	94	35 kg 15-25 cm; 20 kg 25-35 cm; 20 kg 65-75 kg

Het visbestand volgens deze cijfers zou aldus 625 kg/ha hebben bedragen.

Bij analyse van de bovenstaande cijfers blijkt voor het IJzerbekken dat paling het grootste aandeel in de biomassa moet hebben gehad, met een gemiddelde van om en bij de 222 kg/ha. Vervolgens bleek brasem op de tweede

plaats te staan met een gemiddelde van naar schatting 130 kg/ha, gevolgd door voorn (blank en rietvoorn) met 50 kg/ha, karper 46 kg/ha en zeelt met 26 kg/ha. De snoekstand zou gemiddeld een aandeel in de biomassa hebben gehad van 55 kg/ha, de baarsstand ongeveer 40 kg/ha. Een gemiddelde van de totale biomassa per hectare komt uit op een cijfer van ongeveer 550 kg/ha. De verhouding roofvis/witvis zou op basis van deze cijfers ongeveer 1/5 bedragen. De berekening van deze gemiddelden gebeurde op basis van de gegevens van het kanaal Ieper-IJzer, het Lokanaal, de Grote Beverdijk en de Bergenvaart, omdat alleen van deze waters een aantal kg/ha kon worden berekend. Deze getallen mogen niet als absolute waarden worden gezien maar eerder als richtwaarden, aangezien zij in de eerste plaats gebaseerd zijn op schattingen. De betrouwbaarheid van deze schattingen is wellicht niet groot, wat bevestigd wordt door de discrepantie in de cijfers voor het kanaal Ieper-IJzer, waaruit onder andere bleek dat alver in dit kanaal een belangrijk aandeel had in de biomassa (20%!) in het ene artikel en helemaal niet werd vermeld in het tweede. Voor de baarsstand hebben we voor dit kanaal 2 cijfers (94 kg/ha en 16.3 kg/ha) zodat ernstige vragen moeten worden gesteld over de betrouwbaarheid van de gegevens.

We kunnen besluiten dat het kanaal Ieper-IJzer in de periode 1840-1940 gekenmerkt was door een uitgesproken soortenassociatie bestaande uit voorn (in hoofdzaak blankvoorn en minder uitgesproken rietvoorn), brasem, karper en zeelt voor de karperachtigen, zeer waarschijnlijk aangevuld met een belangrijk aandeel alver en in mindere mate riviergrondel. Een hoge palingstand is eveneens kenmerkend voor dit kanaal. Het roofvisbestand was opgebouwd uit snoek en baars, met mogelijk (kleine) hoeveelheden snoekbaars.

In 2001 werd een beperkte visbestandopname uitgevoerd door de Provinciale Visserijcommissie in samenwerking met de afdeling Bos en Groen (Vrielynck, 2002). Met behulp van elektrovisserij werden 8 plaatsen bemonsterd, verdeeld over het Hogepand, Middenpand en Lagepand van het kanaal. Tijdens deze campagne werden slechts 14 soorten gevangen (alver, winde, stekelbaars, graskarper, kroeskarper en blauwbandgrondel werden niet gevangen). De dominante soorten waren paling en blankvoorn en in mindere mate rietvoorn en baars. Deze gegevens zijn grotendeels analoog aan de gegevens van 2002. Op het onderpand werd in 2001 een tendens tot verbraseming opgemerkt, wat bevestigd wordt in 2002. De vangst van alver in de recentste campagne stemt hoopvol en kan een indicatie zijn voor het herstel van deze soort.

7. Bepotingen

In de periode 1996-2002 werden op het hogepand bepotingen uitgevoerd met 680 kg blankvoorn (12-17), 350 kg rietvoorn (10-18), 200 kg brasem (adult), 200 kg zeelt (10-18), 45 kg spiegelkarper (+12cm), 275 kg winde (12-17), 780 kg paling (10-20) en 500 st zesweekse snoek en 500 st snoek (20-30).

Op het middenpand werden in diezelfde periode 90 stuks snoek (20-30) en 2500 stuks snoekbroed uitgezet.

Op het onderpand werden in diezelfde periode 360 kg blankvoorn (12-17), 300 kg rietvoorn, 45 kg spiegelkarper (+12), 5000 stuks snoekbroed, 500 stuks zesweekse snoek en 90 stuks snoek (20-30) uitgezet.

8. Gebruikte afkortingen en wetenschappelijke benamingen van de aangetroffen vissoorten

winde	<i>Leuciscus idus</i>
blankvoorn	<i>Rutilus rutilus</i>
baars	<i>Perca fluviatilis</i>
bittervoorn	<i>Rhodeus sericeus</i>
rietvoorn	<i>Scardinius erythrophthalmus</i>
zeelt	<i>Tinca tinca</i>
brasem	<i>Abramis brama</i>
alver	<i>Alburnus alburnus</i>
paling	<i>Anguilla anguilla</i>
kolblei	<i>Blicca bjoerkna</i>
giebel	<i>Carassius gibelio</i>
kroeskarper	<i>Carassius carassius</i>
karper	<i>Cyprinus carpio</i>
snoek	<i>Esox lucius</i>
3-doornige stekelbaars	<i>Gasterosteus aculeatus</i>
riviergrondel	<i>Gobio gobio</i>
pos	<i>Gymnocephalus cernuus</i>
blauwbandgrondel	<i>Pseudorasbora parva</i>
snoekbaars	<i>Stizostedion lucioperca</i>
graskarper	<i>Ctenopharyngodon idella</i>

9. Referenties

- Pêche et Pisciculture, 1927: Pollutions diverses, 38: 214-217.

- Van Thuyne, G., 1996

Inventarisatie van de aanwezige bevissingsapparatuur op het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
Intern rapport Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer. IBW.Wb.V.IR.96.28. 9p.

- Vrielynck S, 2002

visbestandopname op het kanaal van Ieper naar de Ijzer (2001)
werkdokument

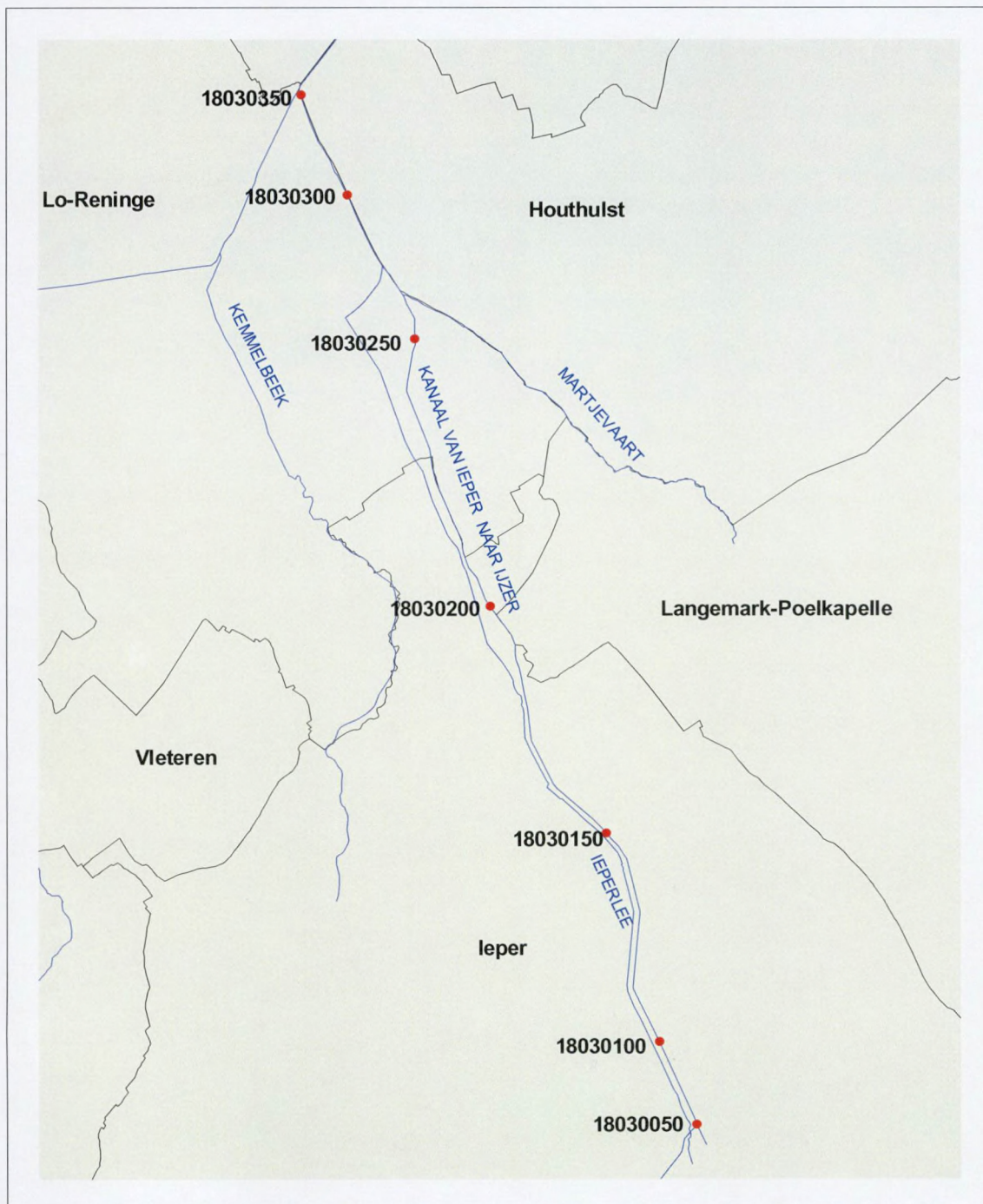
- Vrielynck, S., Belpaire, C., Stabel, A., Breine, J en Quataert, P., 2002

De visbestanden in Vlaanderen anno 1840-1950

Een historische schets van de referentietoestand van onze waterlopen aan de hand van de visstand, ingevoerd in
een databank en vergeleken met de actuele toestand.

Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer. IBW.Wb.V.R.2002.89

Situering van de staalnameplaatsen op het Kanaal van Ieper naar IJzer bemonsterd in 2002

0 1 2 3 4 5 Kilometers

Bron digitale gegevens: OC Gis-Vlaanderen en AMINAL Water

● : Meetpunten
 18030050 : Meetpuntnummer